

AJ, TI

OKNO

STR. 5

POD

BRGAUM

STR. 6

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 13. julija 2006 ☼ Leto XVI, št. 28

Ljubljana: VI. vseslovensko srečanje

SLOVENIJA ŠE NIMA KONCEPTA ZA ZAVAROVANJE MANJŠIN V SOSEDNJIH DRŽAVAH

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu pri Državnem zboru je pripravila prejšnji četrtek VI. vseslovensko srečanje za rojake, ki so se razselili po svetu, in za Slovence, ki živijo v sosednjih državah.

Udeležence, po nepopolnih podatkih se jih je v veliki dvorani državnega zbora zbralo okoli sto, je najprej pozdravil predsednik Državnega zbora France Cukjati. Dejal je, da je narod kot velika družina, njeni člani imajo veliko skupnega; kot v družini, je tudi v narodu – člani so razkropljeni na različnih koncih sveta, vendar, enako kot družina, si zaželi srečanj in druženj. Zato tudi ta, vseslovenska srečanja v državnem zboru, ki v prenesenem pomenu predstavlja domovino.

Predsednik Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu mag. Janez Kramberger je srečanju pripisal simbolični pomen nastajanja novih znanstev ali utrjevanja dosedanjih prijateljstev. Omenil je letošnje pomembno dejanje: Državni zbor je 4. aprila po daljših pripravah sprejel Zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja. O pomenu zakona je govoril tudi Zorko Pelikan, državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu, in poudaril, da so zdaj postali Slovenci izven države enakopraven subjekt odločanja.

Tomaž Simčič iz Italije je na uvodnem srečanju razmišljal

o tem, kako naj Slovenija pomaga svojim manjšinam in kaj lahko storijo Slovenci v sosednjih državah za Slovenijo. Po njegovem se Slovenija mora zanesti in zaupati manjšinam, zlasti pomembne pa so povezave posameznikov, ljudi enakih interesov, denimo kulturnika s kulturnikom.

Po plenarnem delu so se udeleženci razdelili v dve vsebinski skupini, v skupino Slovenci v sosednjih državah in skupino Slovenci po svetu.

Delegacija Porabskih Slovencev: Martin Ropoš, predsednik Državne slovenske samouprave, Jože Hirnök, predsednik Zveze Slovencev, dr. Katarina

Munda Hirnök z Inštituta za narodnostna vprašanja, mag. Valerija Perger, višja svetovalka za šolstvo Slovencev na Madžarskem, in Marko Sotlar, slovenski generalni konzul v Monoštru, so spremljali delo skupine za Slovence v sosednjih državah. Uvod je pripravil predsednik Slovenske manjšinske koordinacije Rudi Pavšič; aktualno problematiko dvojezičnih krajevnih napisov na avstrijskem Koroškem je predstavil mag. Marjan Pipp; za tem so razpravljali o narodnostni kulturi, medijih, izobraževanju in šolstvu ter znanosti, slovenskih katoliških misijah v sosednjih državah, gospodarstvu in

turizmu, kmetijstvu, športu in političnih strankah.

»V poldrugem desetletju, odkar je Slovenija samostojna država, še ni prišel do izraza koncept, kako zavarovati obstoj manjšin v sosednjih državah. Prepričani smo namreč, da se bodo nekatere problematike slovenskih manjšin reševale prioritarno v dvostranskih odnosih in da mora postati manjšinsko vprašanje sestavni del slovenske zunanje politike,« je poudaril predsednik Slovencev Rudi Pavšič iz Trsta. Važno vlogo bo imel tudi Svet za Slovence v zamejstvu, ki je v nastajanju, kot stalno posvetovalno telo slovenske vlade.

Skupno stališče krovnih organizacij s področja kulture v sosednjih državah je predstavil Andrej Lampichler, predstavnik Krščanske kulturne zveze iz Celovca, o narodnostni kulturi so razpravljali dr. Boris Jesih z Inštituta za narodnostna vprašanja, Jernej Zupančič s filozofske fakultete in Tatjana Lesjak Kljun iz Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu.

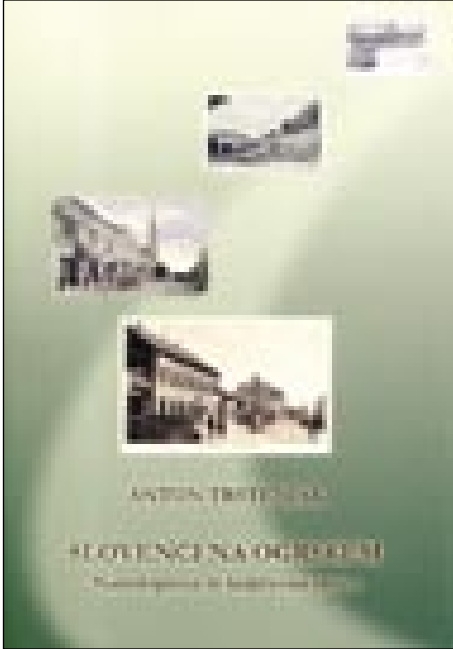
Zelo kritično oceno o medijskem prostoru – tematika, ki zaradi aktualnosti tudi v Porabju »zahteva« poseben prispevek – je pripravil urednik tržaškega Primorskega dnevnika Bojan Brezigar. Poudaril je, da ravnajo slovenski mediji, kot da jih ne zanimajo Slovenci v sosednjih državah, razen tedaj, ko poročajo o konfliktih in aferah. Zato bi si morali, tako kot za skupni kulturni prostor, prizadevati tudi za enotni medijski prostor.

Mag. Valerija Perger je bila nosilka razprave s področja izobraževanja, šolstva in znanosti, Stališča pedagoških delavcev v zamejstvu, in uvodoma povedala, da je »Izobraževanje za slovensko manjšino v Italiji, Avstriji in na Madžarskem zasnovano zelo različno in je integralni del šolskih sistemov domicilnih držav... Posebni nalogi manjšinskih šol sta v prvi vrsti ohranjanje jezika in identitete manjšinske skupnosti kot tudi integracija manjšine v večinsko družbo.«

Ernest Ružič

ANTON TRSTENJAK – SLOVENCİ NA OGRSKEM

Anton Trstenjak – publicist, gledališki zgodovinar in organizator je ob koncu 19. stoletja, v razmaku dvajsetih let, prepotoval današnje Prekmurje in Porabje ter svoje obsežne zapise združil v rokopisu Slovinci na Ogrskem. V rokopisu, ki ga hrani Narodna in univer-

zitetna knjižnica v Ljubljani, je celovito zaokrožil podoba tega prostora: krajine, naselij, prebivalcev, njihovih navad in običajev, nacionalne in verske strukture; predstavil je tudi pomembne ljudi tistega časa, ki jih je srečal na svojih popotovanjih. Knjigo, ki jo je za natis pripravil nedavno umrli profesor Viktor Vrtnjak, je izdal Pokrajinski arhiv Maribor, njeno predstavitev v Murški Soboti v prostoru, o katerem govori Anton Trstenjak, pa je pripravil Pokrajinski muzej.

O uredniku Viktorju Vrtnjaku je dr. Stane Granda tudi povedal: »Bil je izreden človek – kulturni zgodovinar. Zanimal ga je predvsem človek.« Zelo pomembno je Vrtnjakovo raziskovanje slovenskih taborov. Zaslužen je za ljutomerski muzej prvega slovenskega tabora; za prvi moderen muzej na Slovenskem. Ukvarjal se je s proučevanjem čitalnic in skrbel za zgodovinske dokumente tudi zato, da postane prekmur-

ska zgodovina del slovenske zgodovinske znanosti. Knjigo Slovinci na Ogrskem s podnaslovom Narodopisna in književna črtica, je v Murški Soboti predstavila mag. Helena Podlogar Ložar in poudarila, da so Antona Trstenjaka posebej zanimali odnosi med Slovinci, Madžari in Nemci in odnosi med različnimi veroizpovedmi. Vse, kar je videl, je zapisal, enako sta ga pritegnila kmet in gospod. »Skrbno je zbiral podatke o ljudeh, njihovem življenju, kulturi, navadah. Na popotovanjih se je srečeval s pomembnimi prekmurškimi osebnostmi, kot so Franc Ivanocy, Jožef Klekl,

Jožef Borovnjak,« ocenjuje dr. Slavica Tovšak in dodaja, da je »tako nastala zaokrožena kulturna podoba Prekmurja s konca 19. in začetka 20. stoletja. Trstenjakova zapuščina je pomembna tudi za razvoj etnološkega raziskovanja Slovencev v Prekmurju in služi kot verodostojen opis prekmurske ljudske kulture.« Podobno ugotavlja tudi urednik knjige Viktor Vrtnjak, in sicer, da obširno Trstenjakovo delo »daje zelo stvaren in bogat vpogled v narodnostne, socialne, prosvetne in kulturne razmere v pokrajini med Muro in Rabo v letih 1883 in 1903. Njegova narodno-prebuditeljska usmeritev in sistematično terensko delo v pokrajini, med ljudmi pri delu in v družabnem življenju je za današnjo etnologijo pomemben pisni vir, ki s sistematično razdelitvijo na poglavja prikaže prekmurskega človeka na koncu prejšnjega stoletja in ima zaradi celo-

stnega pristopa v raziskovanju načina življenja v Prekmurju v preteklosti trajno etnološko vrednost.«

Anton Trstenjak je na prvem potovanju obiskal tudi Gornji in Dolnji Senik, Monošter in Števanovce, medtem ko se je drugič zadržal le v krajih sedanjega Prekmurja oziroma Pomurja. Opisi srečanj z ljudmi so zelo nazorni in zgovorni, denimo z Gornjega Senika, kjer se je napotil k učitelju po imenu Bundolo: »Vedel sem, da je Bundolo rodod štajerski Slovenec, in zato sem mislil, da bode mož rojak mojega obiska vesel. Našel sem ga doma. Predstavil sem se mu kot rojak, toda Bundolo me ni niti pogledal. Kazal mi je hrbet ves čas, slišati ni hotel nič, potem pa se je naglo obrnil in smuknil v drugo sobo. Izginil je in izginiti sem moral tudi jaz.« Popolnoma drugače, nadvse prisrčno je bilo na Dolnjem Seniku, kjer ga je sprejel skromen župnik Štefan Žemljič, ki je bil tudi novinar, »pisal je mnogo v liste in se krepko potezal za Slovence... Nemški vpliv je zamoril mnogo narodnega značaja. Izumrla je posvetna pesem in izginja narodna noša. Narod poje le cerkvene pesmi.«

V Monoštru, ali kakor piše Sv. Gotardu, se je Anton Trstenjak zadržal le pol dneva: »Bil sem mu nepovabljen gost, a nepovabljenega gosta gledajo povsod nezaupno. Kakor poleti muhe, tako so me nadlegovali Židje v kavarni in gostilnici... Govoril sem sicer samo nemški, ali tudi nemščina ni bila posebna zaščita. Bili so Židi na potu meni, a jaz Židom, zato sem jo kar pobral iz varaša (mesto) in odkorkal nazaj proti Dolenjemu Seniku.« Na poti proti Števanovcem (Štefanovci) se je ustavil v Sakalovcih (Sokolovci) in videl, kako je »mož nosil opeko za novo stavbo. Na hribčku je bil izkopan temelj, izkopal si

Obisk državnega sekretarja v Porabju

4. julija sta Porabje obiskala državni sekretar *Franci Rokavec* (Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalni razvoj) ter *Slavko Aubrecht* (ARS invest- agencija za raznovrstne storitvene naložbe). Sklad za regionalni razvoj R Slovenije pripravlja dolgo- in srednjeročne projekte (od 2007 do 2013) za razvoj podeželja, kmetijstva, obrti, turizma, drobnega podjetništva. V projekte, ki naj bi se financirali s sredstvi evropskih strukturnih skladov (kohezijska sredstva), želijo vključiti tudi zamejske Slovence. Gosta sta s položajem v Porabju seznanila *Marko Sotlar*, generalni konzul R Slovenije v Monoštru, in *Jože Hirnök*, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem. Ker pač Porabje nima nobenega slovenskega gospodarskega interesnega združenja, je prva naloga ustanovitev društva (zadruge), ki bi lahko sodelovalo v projektih, katerih osnovni cilj je krepitev medregijskega povezovanja.

ga je sam jedini človek in si zida novo hišo. Bil je to Štefan Orehovec, selski župnik v Sokolovcih... Štefan Orehovec je bil v najlepši moški dobi. Ko sva se pogovarjala, zdelo se mi je, da imam pred seboj najboljšega kmeta iz svoje vasi. Prav osupnilo pa me je, ko sem videl, da se zaveda slovenske narodnosti... Vedel je, da bi bilo Madžarom najljubše, ako bi mogli pomadžariti vse Slovence ...« In v Števanovcih, ki so zadnji slovenski jez proti madžarski povodnji: »Ali to je slab jez, slaba slovenska postojanka. Slovenščina tu vidno hira. Slovenščina je pastorka, dasi je vsa župnija slovenska...« Z izjemno natančnostjo in doživestostjo je opisal ozračje v vaški gostilni, kjer je zbranim pripovedoval o Sloveniji, njenem glavnem mestu Ljubljani, za katero ni nihče vedel, kje je: »Štefanovski župnik Fran Kosár je tudi bil v krčmi, a tudi on ni vedel, kje je to, samo se je čudil, da je slovenski orsag (država) tako velik!«

S podobno natančnostjo, navdušenjem in prizadetostjo, zlasti ko je zaznaval izginjanje slovenske besede in prevlado madžarskega jezika opisuje Anton Trstenjak tudi prekmurske kraje: Dolence, Petrovce (Sv. Nédeljo), Križevce, Kančevce (Sv. Bedenek), Bodonce, Martjanec, Sobotu, ki je zanj »židovsko gnezdo«, Beltince (Belotince), Lendavo, Črenšovce, Turnišče, Dobrovnik: »Oj, ti izgubljena župnija slovenska! ... Nekdaj slovenski Dobrovnik, danes si nam izgubljen. Slovensko je ostalo samo tvoje ime.« Ker pri Žitku niso imeli prigrizljaja, šel sem k Židu v čardo. Tu je sedelo nekaj mažarske gospode, katera me je kaj čudno gledala in pogledovala in izpraševala, kaj da hočem v tem kraju, tako da sem spoznal, da je najbolje, da tudi jaz izginem iz Dobrovnika.« Knjiga Slovinci na Ogrskem – čeprav malo znana in natisnjena v skromnih 150 izvodih – sodi med »obvezno literaturo« slehernega prekmurskega in porabskega izobraženca.

Ernest Ružič

Kak sam vido svejt spod stola

ŠTRTO POUT

V naši novinaj Porabje je pred lejtami Miki Roš piso pripovejsti od ednoga pojbiča, ka se je cejle dneve špilo pod

Serija se gorgemlé v gorič-koj krajini, v Gornji Petrovcaj pa v vesi Kuštanovci. Cejlo serijo de zgotouvo

Včasi prideta pod sto mama pa ata tö

stolom v domanji künji. Tiste špajsne pa tople pripovejsti so se zvale *Kak sam vido svejt spod stola*. Po tistom ji je Roš eške taprešto za slovenski radio Monošter, za tistim je dvajsti pripovejsti najšlo svoje mesto eške v knigi, ka se zove ranč tak *Kak sam vido svejt spod stola*. Pripovejsti so v domanjoj rejči napisane pa v knjižnoj slovenskoj tö. Svejt Mikina Roša spod stola pa nouvo, štrto formo dobivle. Po novinaj, radioni pa knigi se od toga svejta spod stola snema (gorgemlé) mlašeča serija za slovensko televizijo. Avtor je vöodebrau deset pripovejsti pa po nijj napiso

Studio Černi iz Sobote, zato so v TV ekipi vcejlak domanji lidge iz Prekmurja, pa igralci tö skur vsi. Najbole prejdjen od vsej je mladi Sandi Šalomon iz Sobote. Un je mali Marko, steri se špila pod stolom. Njegov ata Niko je Ludvik Bagari, njegva mama Zinka pa Urša Hlebec iz Lublane.

Marko se najraj zgučavle z medojom, steromi je ime Oroslan

pripovejsti spod stola bile v originali napisane v domanjoj rejči, se v seriji nede gučalo po domanje. Tou pa zatoga volo, ka Slovenci zvün Prekmurja pa Porabja bole žmetno razmejo našo lejpo rejč. Zavolo dobroga žmaja pa so vseeno ostanile v teksti ništerne domanje fraze. Kak tista, gda mali Marko povej oči Nikoni:

- Ata, za tebé do kolen v gulaš!

Serija de se snemala skur eden mejsec, polonje vleti pa polonje na jesen. Na teveni pa de se z ačnila vrteti eške pred zimo. Ekipi serije Kak sam

Manjšinske volitve na Madžarskem

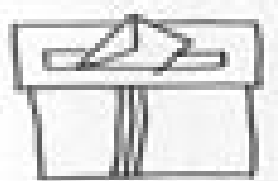
OCENA URADA ZA NARODNE IN ETNIČNE MANJŠINE

Po najnovjših podatkih je bilo do 3. julija registriranih v manjšinskem volilnem registru 79 314 manjšinskih volivcev. Po mnenju predsednika Urada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem smo priča ugodnih procesov v pripravljalnem obdobju na jesenske manjšinske volitve. Že zdaj je očitno, da bo v krajih, kjer živijo aktivne manjšinske skupnosti, jeseni gotovo prišlo do manjšinskih volitev.

Znano dejstvo je, da se bodo manjšinske volitve jeseni 2006 razlikovale od vseh dosedanjih manjšinskih volitev. Manjšinskih volitev se bodo lahko udeležili le tisti volivci z volilno pravico, ki so madžarski državljani, se štejejo k določeni narodni in etnični manjšini ter bodo do 15. julija prosili za registracijo v manjšinski volilni register pri notarju svojega kraja.

Manjšinski volilni register je bil odprt 1. junija. V obdobju od odprtja volilnega registra je imel Urad za narodne in etnične manjšine v več kot sto krajih forume, da bi manjšince seznanil z novostmi volilnega postopka. Informacije so posredovale tudi manjšinske samouprave in manjšinske organizacije.

Predsednik urada Antal Heizer je zadovoljen z delom notarjev, obenem pa pričakuje, da se bo število manjšinskih volivcev do 15. julija še močno povejšalo, kajti vloga do-

ločene manjšinske skupnosti v nekem kraju lahko okrepi, koliko njenih članov se da registrirati v volilnem registru. Na spletnih straneh manjšinskega urada www.nekh.gov.hu najdemo tudi konkretno število registriranih po narodnosti ter tudi po posameznih krajih. Podatki z začetka julija kažejo, da se je dalo registrirati največ Romov (41.612), njim sledijo Nemci (18.975), Slovaki (6.769), Hrvati (4.645), Romuni (1.758), Poljaki (1.131), Srbi (1.075), Grki (855), Bolgari (745), Armenci (502), Slovenci (485), Ukrajinci (453), Rusini (412).

Pogoj razpisa manjšinskih volitev v določenem kraju je, da se da registrirati najmanj 30 volivcev iste narodnosti. Temu pogoju med slovenskimi kraji v Porabju v začetku julija niso zadostovali: Andovci, Verica-Ritkarovci in Sakalovci. Kot zanimivost naj omenim, da je Slovincem v Szombathelyu (62 oseb), Székesfehérváru (36 oseb) in v 18. okrožju Budimpešte (30 oseb) uspelo registrirati potrebno število volivcev. Slabo pa kaže Slovincem v Mosonmagyaróváru, kjer se do začetka julija ni registriral nobeden slovenski volivec.

Marijana Sukič

Včasi se TV ekipa tak pašči z delom, ka tak vövidi, kak bi ojdli eden po drugom

scenarij (forgatókönyv). Po tej scenarijaj se snema deset talov TV serije, ka je Miki Roš sam režira tö.

Zvün nji mo leko vidli v seriji eške druge igralce, ka špilajo od držine sousede, žlato pa eške koga. Čeglij so

vido svejt spod stola želejmo, ka do lidge serijo tak radi gledali, kak so pripovejsti radi šteli v naši novinaj pa poslušali na radioni.

MS

www.porabje.hu

OD SLOVENIJE...

Nemški zunanji minister v Ljubljani

Slovenija in Nemčija se bosta družno pripravljali na predsedovanje Evropski uniji ter v okviru tega usklajevali stališča in aktivnosti, sta bila na srečanju v Ljubljani soglasna nemški in slovenski zunanji minister Frank-Walter Steinmeier in Dimitrij Rupel. Državi se skupaj s Portugalsko družno pripravljata na predsedovanje EU v okviru t. i. trojke, v okviru katere morajo do jeseni skupaj oblikovati 18-mesečni program aktivnosti. Slovenijo in Nemčijo vežejo že tradicionalno dobri odnosi, ki jih je po besedah obeh ministrov komajda še mogoče izboljšati. Slovenija je Nemčiji hvaležna za njeno vlogo pri osamosvajanju, pričakuje pa tudi pomoč pri pripravi na predsedovanje EU v prvi polovici leta 2008, je pojasnil Rupel.

Drnovšek ne bo vnovič kandidiral

Predsednik republike Janez Drnovšek je sporočil, da ne namerava ponovno kandidirati za predsednika države. Meni, da je bilo dovolj uradnih funkcij. Posvetil se bo Gibanju za pravičnost in razvoj ter verjetno napisal še kakšno knjigo. Kot je dejal, ambicij in neizpolnjenih želja nima, politične kariere pa si ne želi več.

Neformalni pogovor Drnovška in Mesiča

V Rašici pri Velikih Laščah je potekal neformalni delovni pogovor slovenskega in hrvaškega predsednika, Janeza Drnovška in Stipeta Mesiča. Po polurnem pogovoru, ki je potekal kar na prostem, pod drevesom na domačiji Primoža Trubarja, sta predsednika vladi obeh držav pozvala, naj sedeta za mizo in začneta reševati še nerešeni vprašanja meje in dolga hrvaškim varčevalcem nekdanje Ljubljanske banke. Kot je pojasnil Drnovšek, je namreč skrajni čas, da državi po 15 letih sami rešita vprašanja, kar sta sposobni storiti. Oba predsednika sta sicer poudarila, da je mogoča le neka vmesna rešitev, pri kateri ne bo niti zmagovalcev niti poražencev.

SLIKE IN PESMI SO TVORILE CELOTO

»Marica špancejrala...« srečala slikarja. Nastala je slika po devetih mesecih. Kakšna slika je nastala, si lahko mislimo. Tako pristrčno so ljudske pevke iz Števanovec in Monoštra, pod vodstvom gospe Marije Rituper, začele program ob otvoritvi likovne razstave članov likovne sekcije Društva upokojencev Murska Sobota, 21. junija, v Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti. Slike so nastale na dvodnevni koloniji v Szombathelyu, meseca aprila, kjer je sodelovalo deset naših likovnikov: Arpad Banfi, Ernest Bransberger, Drago Fiala, Darinka Horvat, Ivanka Lehner, Marija Skledar, Rozalija Sraka, Zora Šonaja, Lojze Števanec, Lojze Veberič. V muzejski vasi na prostem, Skanzen, kjer je na enem mestu množica starih

hiš, so našli delček naše preteklosti. Razstava bo meseca septembra v Szombathelyu, decembra v Monoštru, v spomin na Jožeta Vilda. Ob pesmih, ki so bile še zapete, ob pripovedovanju o koloniji ob posnetkih na televiziji je bilo vzdušje res prijetno. Župan mestne občine Murska Sobota, gospod Anton Štihec, je z zadovoljstvom pozdravil vse prisotne. Ko smo se poslavljali, smo

čutili, da se bomo kmalu spet srečali. Res so slike, ki so nastale v Porabju in pesmi, ki so jih zapele ljudske pevke iz Porabja, tvorile celoto. Še dolgo mi je zvenela v ušesih ena izmed zapetih pesmi...

»Tebi lunca bom povedal, kaj na srcu mi leži...«

Elizabeta Rožman Ruža
predsednica Komisije
za kulturo
Društvo upokojencev
Murska Sobota

Prekmurci v Železni županiji

DR. TÖRNAR FERENC EDE

Na stenah hodnikov Premontrejske gimnazije sv. Norberta v Sombotelu lahko vidimo več desetletij stare skupinske fotografije nekdanjih maturantov in njihovih profesorjev, med katerimi sem naletela na dobro znano ime Törnár. Premontrejski redovnik, kanonik, profesor Márton Fazakas mi je povedal naslednje podatke o profesorju doktorju Törnárju:

»Katoliški duhovnik, redovnik dr. Törnár (oče Matjaž T. poljedelec, mati Borbala Hobar) se je rodil 8. 09. 1892 v Turnišču (Bántornya v Zalski županiji). Najprej se je učil za čevljarja, pozneje je postal član Salezijanskega društva sv. Ferenc, kjer je 15. septembra 1912 dal prvo zaobljubo. 14. avgusta 1927 je postal redovnik v mestu Csorna in je 15. avgusta 1928 naredil sveto zaobljubo.

Šolal se je v Torinu in v Krakovu. Fakulteto je končal v Budimpešti. Leta 1927 je do-

bil diplomirani iz latinskega in grškega jezika. Promoviral je iz filozofije.«

Dnevnik Vasvármegye poroča 18. januarja 1942 o tem, da je

po odredbi ministra za šolstvo in religijo dr. Bálinta Homana kanonik premontrejski profesor dr. Ede Törnár imenovan za novega ravnatelja mursko-soboške gimnazije. Ta novica je vzbudila pozitiven odmev tako pri njegovih kolegih, posebno pri premontrejskih profesorjih in v celem premontrejskem samostanu, kakor tudi po vsem mestu, kjer so ga cenili in

spoštovali. Prispevek poroča o tem, da je dr. Ede Törnár 15 let služboval v Premontrejski gimnaziji v Sombotelu, kjer je poučeval grški, latinski in

italijanski jezik. Za večne čase si je zapisal svoje ime med najboljših vzgojiteljev mladine, »ki sedaj pogreša svojega ljubljene profesorja. Tega imenitnega profesorja pogrešajo tudi odrasli udeleženci njegovih tečajev tujih jezikov. Pogrešajo predvsem njegovo predanost znanosti, vzgojno - izobraževalno strokovnost in humanost.«

Po vojni se je vrnil v Sombotel, kjer je bil imenovan za ravnatelja državne gimnazije Faludi Ferenc. Poleg tega so ga imenovali tudi za okrajnega inšpektorja grškega in italijanskega jezika, in večkrat za predsednika maturitetnih komisij. Leta 1947 je prosil za premostitev v sombotelsko župnijo, kar so mu odobrili.

Umrli je 31. maja 1967. Njegovi posmrtni ostanki počivajo na novem pokopališču mesta Szombathely (Jáki úti temető v parceli A-8, prva vrsta, grob št. 5). Sedanji ravnatelj gimnazije mi je povedal, da njegov grob redno obiskuje predstavnik ustanovitelja sombotelske gimnazije, glavni opat Premontrejske opatije v Csorni.

Dr. Ede Törnár je torej Prekmurec, ki je služboval tako v Prekmurju, kakor tudi v Sombotelu in je bil duhovni voditelj profesorskega zbora in mladine na obeh straneh vedno bolj eterične meje.

Suzana Guoth

AJ, TI OKNO

Tetica Iloška so bili že malo starejša, ali dobroga srca ženska. Z Janošom sta se trnok lepo razmela, pa če vseedno sta v siromaštvi živela. Svojo deco sta v ožolala, tak ka so odišle po sveti pa vsi meli dobre službe. Na starost sta tudi njiva dva mela zadosti penez, ka so njima deca davali. Ali včasih sta bila slabe vole, ka sta bila samiva.

Ali tetica Iloška pa Janoš sta se nej tanjala, če je v vesi bila kakša prireditev, sta vsigdar radiva šla gledat. Pa če je trbelo kaj dati, sta tudi nej bila škrtlaviva. Tetica Iloška so znali spečiti dobre pogače, pa so dostakrat spekli pa nesli s sebov na izlet ali da so kaj svetili.

Bila je sobota. Že celi keden so bili po vesi razobešeni plakati, ka pride edna skupina špilat igro, pa so tudi veški funkcionari prosili tetico Iloško, če spečejo pogače. Tetica so obečali na prvo rejč. Že v petek večer so si vse pripravili pa v soboto začnili delati. Vse se njim je lepo posrečilo, bile so takše kak vsigdar, lepo so vögledale, pa tudi dobre so bile. Napravili so makove pa orejove. Vsakše fele edno so si tudi püstili doma, ka so koštali. Proti večeri so se lepo vred vzeli, se oblekli, pogače zamotali v beli papir, pa so seli v avto pa se odpelali v kulturni dom. Tam so se že zbirali lidgé pa nastopajoči so se že pripravljali. Tetica so dali pogače predsedniki, ta se jim je prisrčno zahvalo. Prijo je tetico za roko pa pozvo Janoša in jima v dvorani poisko plac, gde sta sedela. Najbole so tetica bili zadovoljni, ka je preci lidi šlo vküper, ka do nastopajoči zadovolni z obiskom. Tetica Iloška so se vseokoli pogučavali z ženskami, ali kak že malo starejša ženska, so mogli oditi malo bole pogosti na sronjek (na vodou). Tou je biu njihov najvejši problem. Bojali so se, naj jih med predstavo nej bi

pritisnilo, pa so Janoši pravli, ka da oni rajši zdaj prlej šli. Janoš jih je pito, če ne morejo, da ne bi šli, ker se bo vsak čas predstava začnila. Ali tetica (tak so jih zvali vsi po vesi, pa vsi, ka so jih poznali) so se odločili, ka do oni vseedno prlej šli. Stanili so gor pa odišli. Malo starejši, pa šteri so Iloško poznali, so že znali kama so se napatili. Janoš so ženi pravli: »Pašči se Iloška, ka ne zamüdiš.«

Tetica so odišli. Da pridejo do sronjeka, naglo odprejo dveri, jih za sebov zaloputnejo in že se pripravijo za potrebo. Dapa tisti nageu stres dver je naredo svoje. Okno, ki je bilo čistak ob dverih, se je odprlo. Odprlo tak, da je bilo več nemogoče dver odprejti. Ko so tetica tou vidli, jih je stisnilo pri srci. Ka bom pa zdaj, so sami sebe pitali. Nazaj so se oblekli, probali odpirati dveri, ali nej šlo. Na vse načine so probali, ali okna nej so mogli odstraniti. Roke pa noge so njim začnile trepetati, znali so, ka de se vsakši čas predstava začnila, oni pa ne morejo iz sronjeka.

Zastonj so se drli, zvali Janoša, nikoga je nej bilo od nkec. V dvorano so še prihajali ljudje pa so čüli nikši glas, ali so mislili, da je tou od nkec drügec ali pa iz dvorane. Minilo je dosta časa, na odri so že začnili špilati, Janoš so sami sebi pravili: »Gde pa donok odi naša Iloška«. Pa tudi ženske so Janoša spitalvale, tak ka so Janoš gor stanili pa šli vö. Ništerni pa ranč nejso vpamet vzeli, ka tetice nega, zato so pa Janoša spitalvali, kama idejo. Oni so samo nika ta zmuveli, pa šli dale. Gda so prišli na folaš (hodnik), so si malo komaj zdenili, pa tadale na dvorišče stopili. S strajom, ka do zdaj delali, bojali so se, ka je z Iloškov. Mislili so, leko je njej lagvo gratalo. Te pa začüjejo globko nikši glas: »Janoš, Janoš pomagaj!« Na prvi moment so nej znali od

kec tou ide, pa njim je friško na pamet spadnilo, vej pa ona je šla na sronjek. Če bole so bliže šli sronjeki, bole so čüli Iloškin glas. »Pomagajte, pomagajte, ne morem vö.« Janoš so se oglašili, Iloški se je kamen odvalo od srca. »Janoš, Janoš, vö me püsti«. V tistom velkom straji pa nevoli so Janoš začnili cukati dveri, tak ka bi je skoron doj vtrgnili, pa je nej šlo. Tetica so začnili miriti Janoša, pa so pravli: »Pomali, Janoš, pomali ka ne napraviš kvar, ka ne spotereva dveri.« Janoš pa čemerni: »Ka pomali, ka pa se te dereš tü notri, te pa odi vö.« Iloška: »Če bi leko, te bi tak prišla pa se nej bi drla.« Janoš so nej znali, ka naj delajo. Iloška pravijo: »Vidiš, ka se je okno doj odprlo pa ne morem gor odpreti dver, ka je okno ne püsti.« Janoš malo gledajo okoli pa komaj

zaglednejo, da je ton pa kak, potisnejo okno gor pa odprejo dveri. Tetica Iloška, bleidi, brez sape, če bi jih te pikno, niti kaple krvi nej bi priteklo, stopijo vö pa pravijo: »Ka va zdaj?« Janoš pa: »Odi friško, ka že špilajo igro pa dosta zamüdiva.« »Malo me njaj, ka pridem k sebi, ges bi najrajši šla domov.«

Janoš so nej popüstili, ženo so pregučali, ka ta šla v dvorano, pa tou ranč nihče ne vzeme vpamet, ka se fejt smejejo, in rejsan je tak bilou. Vsi lidgé so gledali samo na oder. Janoš pa tetica Iloška sta si doj sedla pa se tuj začnila smejati, tak ka jih je malo vzelo vpamet. Po končani predstavi sta pa friško šla sama vö z dvorane pa domov, tak ka je za njino nevolu nihče nej znao. Dobro, ka se je vse vküper ešče srečno končalo.

Marta Sever

Pripovejsti iz Muzeja Murska Sobota

BRISAČA

Brisača na našoj fotografiji je stara nin osemdeset lejt. Na njoj je z rdečim cvernom vözašito **Dobro jutro, Mariška**. Ta brisača nam pripovedavle, ka jo je gvüšno mejla za brisanje nikšna Marija. Pa nam tadale guči, ka je tista Marija z njeno držino mejla skrb za higijeno. Če pa nam tadele pripovedavle, ka je nej visala v indašnoj črnoj künji, liki v bole modern o j za tiste čase. Lejpa brisača, v stero je se vejn brisalo lejpo lice edne lejpe Marije.

Miki Roš

... DO MADŽARSKE

Vladna koalicija zavrnila predlog predsednika države

Vladna koalicija (socialisti in liberalci) ni sprejela predloga predsednika države, naj madžarski parlament imenuje za vrhovnega tožilca R Madžarske Miklósa Horányija. V parlamentu je tajno glasovalo 353 poslancev, 5 glasovnic je bilo neveljavnih. 194 poslancev je glasovalo proti in 154 za. Za izglasovanje vrhovnega tožilca je potrebna enostavna večina. Predsednik države László Sólyom je prekinil dosedanjo tradicijo in pred kandidato ni usklajeval o kandidatu s strankami madžarskega parlamenta. Kot je v svojem nagovoru v parlamentu sam izpostavil, se je želel izogniti temu, da se o kandidatu odloča na osnovi strankarskih interesov. Kandidata je izbral izrecno na podlagi strokovnosti, s tem je želel zagotoviti neodvisnost tožilstva. Prav pomanjkanje strokovnih izkušenj sta očitali kandidatu vladni stranki, ki ne dvomita v to, da ima Miklós Horányi precej izkušenj kot sodnik in pravni teoretik, nima jih pa dovolj kot tožilec, kajti v tožilstvu dela šele od leta 2000.

Židje niso uspeli

Društvu za judovsko manjšino na Madžarskem do predpisane roka ni uspelo zbrati tisoč podpisov, ki so potrebni za to, da bi določena skupina ljudi pridobila status narodne manjšine. Na Madžarskem sta dva temeljna pogoja za pridobitev statusa narodne manjšine, vsaj stoletno bivanje na ozemlju R Madžarske oziroma tisoč podpisov, ki potrjujejo, da želi postati določena skupnost narodna manjšina. Na Madžarskem živi vsaj sto tisoč Judov, večina teh ljudi združujejo močne verske skupnosti. Nekaj judovskih intelektualcev, ki svoje pripadnosti ne doživljajo kot versko pripadnost, temveč kot kulturno vrednoto, je ustanovilo društvo, ki si je zadalo za cilj, da se Židje priznajo kot narodna manjšina.

POD BRGAUM

Nega tašoga dneva, ka bi v porabski vesnicaj nej ojdli kŭpci, šteri na odajo rame iščejo. Prvin je v vsakši vesi bilau več prazni ramov, štere so pomalek tijinci vse dojpokŭpli. Zato je pa gnesden že malo taši pavarski ramov, šteri ešče tak vŕgledajo, kak so je gnauksvejta zozidali. Tijinci so je dolaspokŭpli pa so je prejkzozidali na cejlak drŭgo formo. Zato sam se pa fejst čŭdivo, gda sam v Sakalauvci zagledno eden ram pod brgaum, skrak pri gauški. Nejsam vedo, sto žive tam, dapa sploy se mi je povido. Stano sam na dvorišči z autonom pa sam si ga malo pogledno. Te sam ešče nej vedo, ka tŭ Jožef Čuk žive z družinov. Nej na dugi, kak sam stano, so oni tŭ vŕprišli.

• *Tau je vaša rojstna hiša?*
- se začnem včasim pogučavati z njimi.

»Tau hišo smo mi tak tjŭpili šestdesetsedmoga. Dočas ka smo mi te ram nej meli, dočas smo mi tŭ v vesi v več mejstaj bili. Vejn v dve, trij mejstaj. Dapa tiste rame so že dolavtrgnili. Te smo tauga tjŭpili pa smo ga prejkna redli.«

• *Vi z ženauv?*

»Nej, tau smo ešče z materdjov tjŭpili, zato ka nas je oča tanjau. Fejst je pijo pa je odišo. Nejmam nej brata nej sestro. Z matardjov sva sama bila. Ona je devetdesettretjoga mrla, gda je osemdeset lejt stara bila. Dja sam se pa oženo sedemdesettretjoga. Dva sina mam. Eden se tam dola drži, eden je pa ešče doma.«

• *Dosta dela je bilau na rami?*

»Vejš, ka je bilau. Okna smo vŕmenjavali, dvera. Dapa ešče zdaj delamo na njim, zato ka vsigdar kaj trbej popravlati.«

• *Tistoga reda ešče zato leko kŭpo ram tŭ v vesi, zdaj že tak nega, nej?*

»Tej tijinci so že v vesi vse dolapokŭpili. Gnauk smo šteli, ka tŭ v vesi so že dvajsti ramov odali, šteri so prazni bili. Sin ešče srečo emo, zato

ka zdaj tri lejta si je leko kŭpo enga. Mi smo tŭ pomagali pa se je te tak posrečilo. Zdaj ga on tŭ prejkredi, zato ka tri iže vcujzida.«

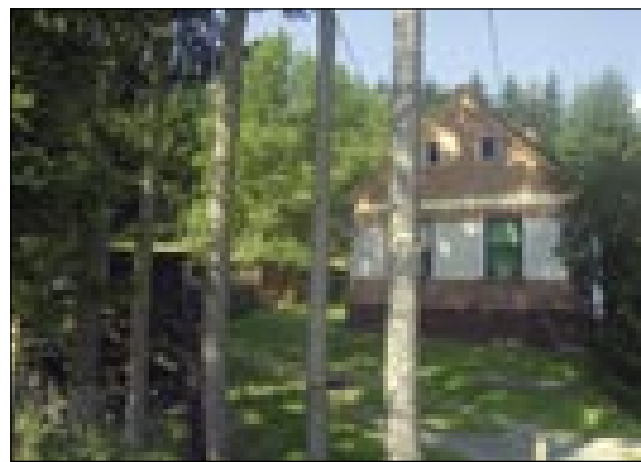
• *Gda ste vi kŭpli ram, te je ešče lakejše bilau, zato ka te so ešče nej bili tak dragi.*

»Če zdaj gledamo, tisti pejnaz nej dosta bilau, dapa te sam dja na mejsec djezero tristau forintov slŭžo. Eden mejter cementa je te biu stau deset forintov. Edna okna je tŭ na rami koštala djezero osemstau, zdaj košta petdeset djezero forintov. Zato velka je razlika ešče te tŭ, če so zdaj vekše plače.«

• *V lejpom mejsti ste ram kŭpili.*

»Tau gvŭšno, dapa če človek red ške meti, te zato za tau delati tŭ trbej. Kauli rama se vsigdar

najde delo, trava tŭ vsigdar raste. Če človek vŕde v Austrijo ali v Slovenijo, ešče tam majo samo red. Mi tŭ večkrat demo v Slovenijo na izlet prejk manjšinske samouprave pa vidimo, ka je tam. Tam so nej tak tazapŭščene pokrajine kak pri nas. Tŭ pri nas edni red

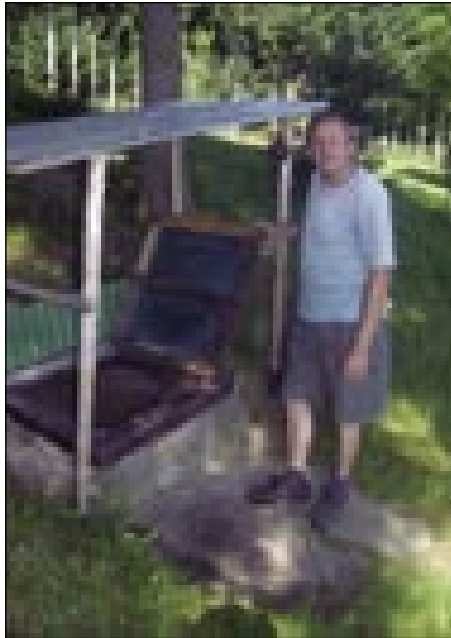

Hiša pod brgaum se skriva med boriči, steri ji dajo sejncu

držijo, drŭgi nej. Zato pa tak gledajo vŕ vasi, kak vŕgledajo. Dapa Slovenija je ovak tŭ dosta naprej kak mi. Če gledamo euro, oni do ga že k leta meli, mi vejn ešče za deset lejt nej. Kak zdaj vcujde pri nas, tau je žalostno.«

• *Samozdajodite v Slovenijo ali ste prvin tŭ ojdli?*

»Prvin sam dja tŭ dosta odo, nej samo zdaj. Sir sam neso vŕ na odajo, za tiste pejneze sam pa konjak, mento, slivovico pa domači rum kŭpo. Te

Jožef Čuk pri vretini, stera v najvekšoj sŭči tŭ ma vodau

rum je kak čemer bijo, zato ka šestdeset stopinj alkohola emo. Gda sam ga notra v židano fabriko neso, ka smo ga doma nej mogli spiti, te so se tam ženske vse napile. Vej zdaj bi več tau nej mogli napraviti, zato ka zdaj se več ne smej piti, nej kak prvin.«

• *Zdaj ka delate, gda ste že v penziji?*

»Delo vsigdar dje kauli rama. Drva sam si spravo na zimau. Istino, telko mam, ka ne dojdajo samo na edno zimau, liki na dve, trij tŭ.«

• *Vam je dobro zato, ka je*

skrak gauštja, pa če bi se drva dojšla, te bi ešče na pleči leko domau znosili.

»Bilau je tak, gda smo za volo rama šparali pa je trbelo. Dapa tau že več tej mladi ne vejo, ka je tau dje, ka z gauštja drva na pleča domau nositi.«

• *Tak skrak ste tŭ pri gauštji, divjačina vam ne odi notra v dvor?*

»Kaj bi pa nej ojdla. Tŭ sčista nika ne mora pauvati, zato ka vse nanikuj dejajo. Ešče v ogradec notradejo pa rauže dolapodjejo srne pa djaleni. Za volo lisic kokauši moram notrazaprejto meti, zato ka bi ovak edna nej ostala. Prva lejta sam je emo vanej. Eden den ena nej prišla domau, drŭgi den druga. Sam pravo, ka je te zdaj dje, če etak ostane, te edne kokauši ne ostane. Z

ednoga tala smo na lejpom mesti, dapa z drŭgoga tala, če tak gledamo, ka smo znautra v gauštji, te nej.«

• *Gobe odite kaj brat, če ste že tak znautra v gauštji?*

»Dja trno ne odim, zato ka dja na gobe dosta ne dam. Pa tau je pa drŭgo, če dem, te je pa ne najdem. Drŭgi vse pune korble nosijo domau, dja pa mimo dem, pa nika ne najdem. Dja za volo pau kil gob nemo pau dneva odo. Zato pa te ranč nedem.«

• *Čŭjo sam, ka vi špilate na orglice tŭ, istino?*

»Zaka bi pa nej bilau istino. Že te sam se navčo, gda sam ešče pojbič bijo. Dapa tau trno žmetno delo. Dvej, trij orglice sam na nikuj djau, dočas sam se navčo.«

• *Zaka, tau se tak težko navčiti?*

»Zato, ka gda ritem vlačesh, te tau z gezikom moraš delati. Drŭgo pa tau, ka orglice tak dejajo kak frajtonarca. Ovak dejajo, gda fudiš pa gda vlečesh luft, te tŭ. Kontraznivati je težko, dapa gda se gnauk človek navči, te že zato tade.«

• *Gda šegau mate orglice naprej vzeti?*

»Zdaj, gda buča bila v nedelo, te sam go malo naprej vzejo v krčmej. Dosta nej, zato ka žena prišla pome, pa sam mogo domau titi.«

• *Kakšne naute igrate?*

»Vogrskje pa slovenske tŭ, zato ka gda sam ešče ladjen bijo, sam dosta radijo poslŭšo. Tistoga reda ešče niške nej emo v vesi taši radijo, ka ga v rokej leko noso, samo dja. Ka so po nedelaj na slavskom radijoni igrali, tisto sam se dja vse navčo. Dja sam sploy rad radijo poslŭšo. Zdaj že negajo tiste lejpe naute, ka so prvin bile, zaman poslŭšam slovenski radijo.«

• *Dobro, tŭ pri vas na dvorišči sejdeti pa se pogovarjati v tauj lejpj pokrajini.*

»Zdaj je dobro, dapa v zimi, gda fudi tisti oster veter, te je zato malo špajnsno. Dapa drva mam, tak ka leko tjŭrimo. Tej starejši rami so pa ovak tŭ bola toplejši kak nauvi. Če je pa fejst mrzlo, te pa trde hrastove ali bŭkove naprejevzemam pa včasim dobro vrejmen grate.«

• *Tŭ pod brgaum vas voda ne zapere vŕ?*

»Kauli rama taši sancij djestajo kak potok. Tŭ name voda ne mora moriti, če štje pa nej. Kakšnikoli velki dež pride, pri nas prejk dvaura voda ne teče. Bilau je tak, ka je oblačina dolaspadnila, prejk pauti je taša voda tekla kak potok, dapa pri nas nej.«

• *Tŭ vanej na dvauri zaka segrejvate vodau v kanti?*

»Tŭ v dvorišči mam vretino pa od tistec nosimo vodau za polejvanja rauž. Tak krepko vretino ma, ka ešče v najvekšoj sŭči ma vodau, pa nej globjši kak mejter,« pravijo Djauži pa gor stanejo s stolice. Oprejo dverice, štere so na vretini pa tak kažejo, kak teče voda. S tejm smo pogovarjanje tŭ skončali. Gda sam že kraj od rame ũšo pa sam ešče gnauk nazaj pogledno, mi je ešče itak tau prišlo na pamet, ka bi rad tŭ živo.

K. Holec

OTROŠKI

MLAŠEČA LEJTA SOUSEDOVOGA PEPIJA

Sousedov Pepi je koulivrat najbolje poznani po tejm, ka je nej biu nigdar mali. Pa je sploj nej nigdar biu pojbiček. Pa je sousedov Pepi nej nigdar cūko v lačice. Un se je sploj nej mali naroudo. Un je vsigdar vōzraščeni pojep biu. Tak si bar brodi, čiglij je nej star več kak pet lej. Zato je nej čūdno, ka se je zgučavo vcejlak po moški.

VINO

Alkohol je nej za mlajše. Tou vejo vekši pa mlajši tō. Na, naj bi vedli. S susedovim Pepijom je bilou z alkoholom vcejlak ovak. Čeglij se drži za vōzraščenoga pojba, že skur za moškoga. Bila je lejpa, sunčna nedela. Na, vej bi se tou leko zgodilo na nedelo z dosta snega ali pa deža tō. Pa leko bi tou biu kakši pondejlek ali torek ranč tak. Depa bila je lejpa sunčna nedela pa pri Pepijovo držini je bila na obiski baba, od mame mama. Lepou so sejdlj za sto in geli bogati obed. Vej pa se tak šika na nedelo pa če kcuj k tomi eške štoj pride k rami. Lepou pomalek so geli. Najprva župo pa mesou z grenom, po tistom pečenoga piščanca, skobacano mesou, dosta šalate, riža pa krunčov, na konci pa eške škipkove retaše pa bejgli. Vse tou je trbelo doj oplatniti. Zato je oča gor oupro glaž staroga vina. Vō ga je vtočo sebi, ženi pa mami od mame.

- *Mene pa mate za seme,* - se je skur čemerasto zglaso Pepi.
- *Alkohol je nej za mlajše,* - se je brž zglasila baba. - *Kama pa pridemo, če do že takši mali pojbiči pili vino.*

Na, zdaj je za stolom skur vijer grato z grmlanco. Baba je nej vejdlja, ka Pepiji nikak ne smej prajti, ka je un mali pojbič. Zato je zdaj mogla poslušati, kak je Pepi nikšen pojbič nej, ka je un že skur vcejlak vōzraščeni pa ka naj enjajo nanga gledati kak na kakšo mlašē.

- *Zato, ka sam že skur vōzraščeni pojep, leko pigem vino ranč tak kak moj ata,* - je eške povedo pa si natočo posanco vina. - *Te pa na zdravdje,* - je spiu dva požirka.

Leko, ka je njegva glava valala za skur vōzraščeno. Depa gut, želoudec pa črvou so tou eške gvūšno nej bili. Najprva so njemi vōstoupile oči, že brž po tistom je blejdi grato in tak nagnouk je že leto ta, kama eške cesar ojdj peški. Tam je trno dober obad tanjao. Samo se je eške mujo pa se potegno v postelo. Mama njemi je pomalek cejli den masirala črvou pa njemi davala za piti toplo mlejko. Nin kouli pounouči njemi je boukše gratalo.

Pri zajtrki so se starejši samo naraji smedjali pa kre kraja gledali na Pepija. Un pa si je naraji mazo legvar na krūj. Pa je baba nej strpela, ka bi nej pitala.

- *Bi nej namesto teja spiu kakšo posanco vina?*

- *Nej, pri zajtrki pa gvūšno nej,* - je vcejlak merno povedo Pepi. - *Zvūn toga pa sam gor prišo, ka je vino za bole mlađe lidi, nej pa za vōzraščene lidi. Mi čedni lidge dobro vejmo, kak je leko alkohol lagvi v glavej pa v tejli tō. Zato se pri tom rami nede več pilou vino, ka moramo čedni pa zdravi ostaniti.*

Tak je tumačo sousedov Pepi, njegvi domači pa so se samo naraji škrabali za vūjami. Un pa je pojo zajtrik in se spravo štet trno kusto pa čedno knigo.

Miki Roš

○ LONČARSKEM TABORU V SLIKAH IN BESEDI

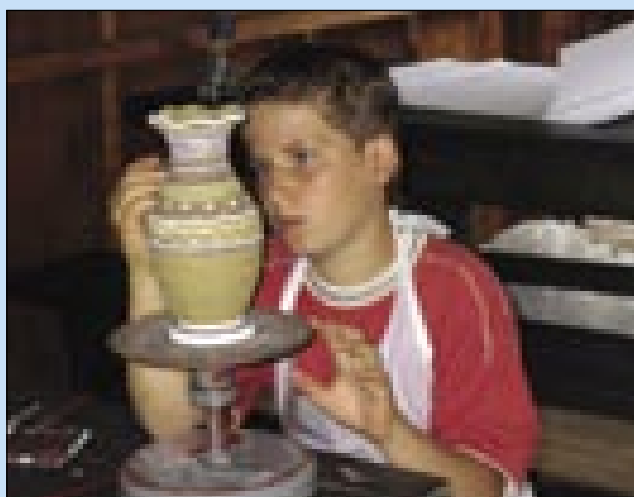
KOTIČEK

Kot smo o tem v našem časopisu že poročali, je na Verici od 2. do 8. julija potekal lončarski tabor, ki ga je z denarno pomočjo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine organizirala občina Števanovci. Tabor je vodil župan-učitelj Laci Kovač, pomagali pa so mu lončarji, mentorji z Őrsēga in iz Slovenije. Tabor je imel mednarodni značaj, kajti hkrati s taborom na Verici se je odvijala podobna dejavnost tudi v Puconcih. Otvoritev obeh taborov je potekala na Verici, zaključek (skupaj z ostalimi kolonijami, ki jih je organizirala Zveza za tehnično kulturo iz Murske Sobote) pa je bil na Španovi domačiji v Moščancih.

Na fotografijah, ki so nastale na Verici, lahko spremljamo, kako nastaja iz gline posoda. Otroci so se najprej spoznavali z glino, z njenimi značilnostmi ter oblikovali z roko manjše predmete. Iz dolge glinene »kače« so nastajale posodice, ene malce »pijane«, druge krive, toda najbolj pomembno je bilo veselje do ustvarjanja (1. fotografija).

Delati na lončarskem vretenu ni enostavno, toda če pomagajo lončarski mojstri, kot je stric na sliki, se ustvarijo prav lepi predmeti (2. fotografija). Ludje so imeli tudi nekoč željo, da se obdajajo z okrašenimi, lepimi predmeti, zato so lončene predmete okrasili z raznimi vzorci ali le s črtami. Da bi bile črte enakomerne, se trudi naš mali »lončarski vajenec« (3. fotografija).

Priložnostna razstava lončnih predmetov na Verici pri penzionu Ružič, ki je teden dni gostil otroke iz Porabja, Prekmurja in Slovaške (4. fotografija).

KAUT

MLAŠEČI

RTV SLO**PETEK, 14.07.2006, I. SPORED TVS**

6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.15 KAKO ŽIVIMO SLOVENSKI GRADOVI: GRAD SLOVENSKA BISTRICA, 10.45 IZKUŠNJA RAZLIKE, DOK. FILM, 11.35 DNEVNIK NEKEGA NARODA: BALKANSKA KRČMA, DOK. SER., 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 14.7.1991, 13.45 DUHOVNI UTTRIP, 14.00 VELIKA IMENA MALEGA EKRANA: BENO HVALA, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 HE-MAN, RIS., 16.10 IZ POPOTNE TORBE: JAJCE, 16.30 HOLLYJINI JUNAKI, AVSTR. SER., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 ZGODOVINA NADNARAVNEGA, ANG. DOK., 18.25 ŽREBANJE DETELJICE, 18.35 FRANČKOV FONZEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 SLOVENSKI VENČEK, ZGODOVINA NARODNO-ZABAVNE GLASBE, 21.05 TURISTIKA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 POLNOČNI KLUB, 0.05 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE, PON., 0.30 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.25 ZGODOVINA NADNARAVNEGA, PON., 2.15 SLOVENSKI VENČEK, PON., 3.20 INFOKANAL

PETEK, 14.07.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 15.00 ZELENI OTROCI IN DRUGE TEŽAVE, NEMŠ. FILM, 16.30 ŠTAFETA MLADOSTI, 17.15 ŽOGARIJA, 17.45 OBZORJA DUHA, 18.25 MOSTOVI - HIDAK, 19.00 UČITELJ LOUIS MEISSONNIER, FRANC. NAD., 20.00 POBOJI DELFINOV, ANG. DOK. ODD., 20.50 ALPE-DONAVAJADRAN, 21.20 SNEMI ZVEZDE Z NEBA, AM. FILM, 23.00 CITY FOLK, 23.30 UROK PO NAROČILU, ŠPANSKI FILM, 1.10 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.30 INFOKANAL

RTV SLO**SOBOTA, 15.07.2006, I. SPORED TVS**

6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.45 POLNOČNI KLUB, 12.00 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 15.7.1991, 13.35 PESEM KAMNA: KRAŠKI KAMNOLOMI, DOK. ODD., 13.55 WILLIAM IN MARY, ANG. NAD., 14.50 POLLEKE, NIZ. FILM, 16.25 ALPE-DONAVAJADRAN, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.25 SOŽITJA, 18.40 PRIHAJA NODI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 SAD CYPRESS, ANG. FILM, 21.25 ČEZ PLANKE: ALBANJA, 22.30 POROČILA, ŠPORT, VREME, 23.05 BABUŠKE, BELG. NAD., 23.55 PAULINE NA PLAŽI, FRANC. FILM, 1.25 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE, PON., 1.50 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 2.30 ČEZ PLANKE: ALBANJA, PON., 3.30 INFOKANAL

SOBOTA, 15.07.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 11.50 SKOZI ČAS, 12.00 SLOVENCI V ITALIJI, 12.30 CITY FOLK, DOK. SER., 13.00 SP V NOGOMETU, POLJSKA - EKVADOR, 15.00 SP V NOGOMETU, NIZOZEMSKA - SRBIJA IN ČRNA GORA, 17.55 V SPOMIN ATIJU SOSSU, BIG BAND RTV SLOVENIJA Z GOSTI, 20.00 SE ZGODI, MAME NI DOMA, 20.30 GLASBENO POLETJE - FANTOM V HÄNDLOVI HIŠI, ČAROBNA OPERA V DVEH DELIH EBERHARDA STREULA, SLOVENSKO KOMORNO GLASBENO GLEDALIŠČE, 21.50 OTOK SREDI VOJNE, ANG. NAD., 22.55 KONCERT 6PAČ ČUKUR, 23.50 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.15 INFOKANAL

RTV SLO**NEDELJA, 16.07.2006, I. SPORED TVS**

7.30 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 10.50 PIHALNI ORKESTER SVEA ZAGORJE, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 16.7.1991, 14.15 SLOVENSKI VENČEK, PON., 15.15 NAŠA KRAJEVNA SKUPNOST - DISKO, IZVIRNA NAN., 16.00 TEATER PARADIŽNIK, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 VEST IN PLOČEVINA, SLOV. TV NAN., 17.45 ŠTIRI ŽENSKÉ IN POGREB, AVST. NAD., 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 KRAVICA KATKA, RIS., 18.45 ZAKAJ?, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 ŽIVLJENJE SVETNIKOV, KAN. NAD., 21.35 DRUŽINSKE ZGODBE, 22.30 POROČILA, ŠPORT, VREME, 22.50 DRUGA DOMOVINA, KRONIKA NEKE MLADOSTI, NEMŠ. NAD., 0.40 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE, PON., 1.05 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 1.50 INFOKANAL

NEDELJA, 16.07.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 11.20 SKOZI ČAS, 11.30 MLADI VIRTUOZI: KITARSKI DUO ČRNOBELO, 12.00 ČEZ PLANKE: ALBANJA, 13.00 SP V NOGOMETU, MEHIKA - IRAN, 15.00 SP V NOGOMETU, PORTUGALSKA - ANGOLA, 17.00 ODBOJKA (M), ZDA - POLJSKA, 20.00 INICIACIJA V AFRIKI, FRANC. DOK. ODD., 21.00 MOZARTOVE NOVICE (DUNAJ), 21.05 MOZART NA DUNAJU, NEMŠ. DOK. ODD., 22.00 BLACKPOOL, ANG. NAD., 23.05 ŠPORT, 0.45 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.15 INFOKANAL

RTV SLO**PONEDELJEK, 17.07.2006, I. SPORED TVS**

6.30 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.30 NAŠA KRAJEVNA SKUPNOST - DISKO, IZV. NAN., 11.05 VEST IN PLOČEVINA, SLOV. NAN., 11.35 TEATER PARADIŽNIK, 12.30 VAROVANI ZAKLAD JULIJSKIH ALP, DOK. FELJTON, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 17.7.1991, 13.45 BELE VRANE, KONCERT, 14.10 ŠTIRI ŽENSKÉ IN POGREB, AVST. NAD., 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.40 TELEBAJSKI, OTR. NAN., 16.05 PASTIRČEK IMA SMOLO, LUTK. NAN., 16.25 GLASBENE PRAVLJICE MIKE MAKE, 16.35 BISERGORA, LUTK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.40 DNEVNIK NEKEGA NARODA, DOK. SER., 18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.35 PAVLE, RDEČI LISJAČEK, RIS., 18.40 JOKO! ŽAKAMOKO! TOTO!, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 GRADNJA AIRBUSA A380, ANG. DOK. SER., 21.00 WILLIAM IN MARY, ANG. NAD., 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 COLDITZ, ANG. NAD., 0.25 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE, PON., 0.55 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.50 DNEVNIK NEKEGA NARODA, PON., 2.35 INFOKANAL

PONEDELJEK, 17.07.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 11.50 TURISTIKA, 12.30 SLOVENCI V ITALIJI, 13.00 UMETNOST GLASBE IN PLESA, 14.05 INICIACIJA V AFRIKI, FRANC. DOK. ODD., 18.05 TEKMA, 18.55 POKVARJENA DEKLETA, ANG. NAD., 20.00 JASNOVIDKA, AM. NAD., 20.45 KRATKI IGRANI FILM, 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ARITMIJA, 22.35 FUTURAMA, 23.00 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 0.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.50 INFOKANAL

RTV SLO**TOREK, 18.07.2006, I. SPORED TVS**

6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.15 SOŽITJA, 11.30 SLOVENSKI VENČEK, 12.30 V ŽIVALSKEM VRTU, AVSTR. DOK. SER., 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 18.7.1991, 13.55 ČEZ PLANKE: ALBANJA, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 NOVE HLAPIČEVE DOGODIVŠČINE, RIS., 16.05 JEZUS IN JOSEFINE, DANSKA OTR. NAD., 16.25 OBISK V AKVARIJU, POUČNA ODD., 16.30 FLIPPER IN LOPAKA, RIS., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 STOJI UČILNA ZIDANA, DOK. ODD., 18.05 KAKO ŽIVIMO SLOVENSKI GRADOVI: GRAD MIRNA NA DOLENJSKEM, 18.35 TRAKTOR TOM, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 POD ŽAROMETOM, 20.55 VELIKA IMENA MALEGA EKRANA: STANE SUMRAK, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 ŽIVLJENJE MILEVE EINSTEIN-MARIČ, AVSTR. DOK. ODD., 23.50 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE, PON., 0.15 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.10 STOJI UČILNA ZIDANA, PON., 1.40 KAKO ŽIVIMO SLOVENSKI GRADOVI, PON., 2.20 INFOKANAL

TOREK, 18.07.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 13.35 ARITMIJA, 14.15 STUDIO CITY, 15.15 KOLESARSKA DIRKA PO FRANCJI, 17.45 DP V PLOVANJU, 18.05 MOSTOVI - HIDAK, 18.35 ALPE-DONAVAJADRAN, 19.10 MALI OGLASI: DOBRI LJUDJE, IZV. NAN., 20.00 VIZUM ZA PRIHODNOST, BOS. NAD., 20.50 DEDIŠČINA EVROPE: MEDIČEJCI, AM. NAD., 21.45 METULJEV JEZIK, ŠPANSKI FILM, 23.20 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 23.45 INFOKANAL

RTV SLO**SREDA, 19.07.2006, I. SPORED TVS**

6.25 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.45 LEDENA DOBA, ANG. ZNANST. ODD., 11.40 PRI JOŽOVCU Z NATALIJO, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE - TV DNEVNIK 19.7.1991, 13.50 NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO, 14.05 LJUDJE IN ZEMLJA, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 ŠOLA PRVAKOV, RIS., 16.05 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.40 NOČNA STRAŽA, ANG. DOK. SER., 18.30 ŽREBANJE ASTRA IN LOTA, 18.40 ŽOGICA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 VARUH DUŠ, KOPR. FILM, 21.30 KRATKI FILM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.55 DOGVILLE, DANSKI FILM, 1.50 SEDMA MOČ OSAMOSVOJITVE, PON., 2.20 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 3.20 INFOKANAL

SREDA, 19.07.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 11.10 KONCERT 6PAČ ČUKUR, 12.05 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 13.30 TEKMA, 14.25 VIZUM ZA PRIHODNOST, BOS. NAD., 15.15 KOLESARSKA DIRKA PO FRANCJI, 17.55 DOBER DAN, KOROŠKA, 18.25 MOSTOVI - HIDAK, 19.00 SLAČENJE, NOVOZEL. NAD., 20.00 LP V NOGOMETU, HIT GORICA - LINFIELD, 22.00 BREZ SMRTI ZEMLJA NIKDAR NE POSTANE DOMOVINA, DOK. ODD., 22.55 SLOVENSKA JAZZ SCENA: ZLATKO KAUČIČ - NONINE ZGODBICE, 0.20 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.45 INFOKANAL

RTV SLO**ČETRTEK, 20.07.2006, I. SPORED TVS**

6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 12.00 POD ŽAROMETOM, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 DRUŽINSKE ZGODBE, 14.05 FILM PRED OLTARJEM, DOK. ODD., 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 TRACEY MCBEAN, RIS., 16.10 CIAK JUNIOR: KONEC, IZR. FILM, 16.25 SLOVENSKI VODNI KROG: SAVINJA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 JASNO IN GLASNO, 18.20 DUHOVNI UTTRIP, 18.40 MERLIN, ČUDEŽNI KUŽA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 TEDNIK, 21.00 RAZKRIVANJE IZGUBLJENEGA ČASA - RUPNIKOVA LINIJA IN PREOBRAZBA PIVKE, DOK. FELJTON, 21.20 OSMI DAN, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 KNJIGA MENE BRIGA - PAUL BOWLES: ČITANKA, 23.10 SKUPINA FESTIVAL BREŽICE: GLASBA ANTONIJA VIVALDIJA - ORCHESTRA BAROCCA DI BOLOGNA, ZBOR VIVA BREŽICE, 23.50 MICROLOGUS, FLORENTINSKI PRAZNIK, 0.40 ASNO IN GLASNO, 1.30 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 2.30 INFOKANAL

ČETRTEK, 20.07.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 14.10 PIHALNI ORKESTER SVEA ZAGORJE, 14.40 MED VALOVI, 15.15 KOLESARSKA DIRKA PO FRANCJI, 17.30 POBOJI DELFINOV, ANG. DOK. ODD., 18.30 MOSTOVI - HIDAK, 19.00 BRIGADA, RUSKA NAD., 20.00 FOYLOVA VOJNA, ANG. NAD., 21.35 NOČ UMORA, FRANC. DRAMA, 23.05 KALJENJE NOČNEGA MIRU, FRANC. FILM, 0.35 FUTURAMA, AM. NAN., 1.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.20 INFOKANAL

6. DRŽAVNO SREČANJE PORABSKIH SLOVENCEV MONOŠTER, 19. AVGUST 2006

Državna slovenska samouprava - ob 120. oblejtnici rojstva Avgusta Pavla - zovē vse Slovence, šteri živijo v Porabji in zvūn Porabja na Madžarskom ali gde koli po svejti, na srečanje v Varaš.

Program se začne s slovensko mešo, pri šteroj de spejvo MePZ Avgust Pavel z Gorenjoga Sinika. V kulturnom programi se nupokaže film o življenji in deli Avgusta Pavla, spejvo de Zbor Pavlove hiše iz Potrne v Avstriji, PZ Slovenskega kulturnega društva Avgust Pavel iz Szombathelya, pa MePZ Avgust Pavel z Gorenjoga Sinika. Po kulturnom programi de vsikši pozvani na obed in prijateljsko srečanje v velki šator pri Slovenskom dau-mi. Od 18.00 do 24.00 vōre de veselica z muzikanti iz Slovenije. (Vmejs - ob 20.00 vōri - večerja).

Lepau vas prosimo, prijavnice (jelentkezési lap) pošlite najkasnej do 31. julija 2006 na atrejs:

Državna slovenska samouprava, 9985 Gornji Senik, Cerkevna pot 8.
Országos Szlovén Önkormányzat, 9985 Felsősözlök, Templom u. 8.

Informacije dobite po telefoni: 94/534-024

PRIJAVNICA JELENTKEZÉSI LAP

(Prosimo nazaj poslati do 31. julija 2006!)

Menja.....

Iz držine pride.....lidij

Domanji atrejs:.....

Telefonska numara:.....

Pridemo (okrauzite odgovor):

1. S posebnim avtobusom (különjárat)
2. Ovak, na svojo ceringo

Datum:.....

.....
podpis

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter, Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
tel.: 94/380-767; e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk: EUROTRADE PRINT d.o.o.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.

Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 5.200 SIT ali 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.
Številka bančnega računa: HU15 1174 7068 2000 1357,
SWIFT koda: OTPVHUHB